

ĐẠI HỌC HUẾ
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC

KỶ YẾU
HỘI THẢO KHOA HỌC QUỐC GIA

**50 NĂM KINH TẾ - XÃ HỘI VIỆT NAM (1975-2025):
THÀNH TỰU VÀ VẤN ĐỀ ĐẶT RA**

NHÀ XUẤT BẢN THUẬN HÓA
Huế, 2026

MỤC LỤC

PHẦN MỘT: CÁC VẤN ĐỀ KINH TẾ		Trang
01	HỘI NGHỊ TRUNG ƯƠNG 6 KHÓA IV (1979) - BƯỚC ĐỘT PHÁ VỀ ĐỔI MỚI TƯ DUY KINH TẾ VÀ BÀI HỌC CHO VIỆC HOẠCH ĐỊNH ĐƯỜNG LỐI PHÁT TRIỂN KINH TẾ Ở VIỆT NAM HIỆN NAY	ThS. Nguyễn Thị Kim Oanh TS. Nguyễn Văn Thắng 3
02	SỰ PHÁT TRIỂN LÝ LUẬN VỀ KINH TẾ THỊ TRƯỜNG ĐỊNH HƯỚNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA Ở VIỆT NAM GIAI ĐOẠN 2001-2025	ThS. Hoàng Hải ThS. Đặng Hồng Sơn 16
03	VIỆT NAM TỪ ĐỔI MỚI 1.0 (1986) ĐẾN ĐỔI MỚI 2.0 (2025)	TS. Ngô Vương Anh TS. Nguyễn Anh Thư 29
04	THỰC TRẠNG VÀ VAI TRÒ CỦA MỘT SỐ MÔ HÌNH NÔNG NGHIỆP ĐỐI VỚI PHÁT TRIỂN KINH TẾ HỘ GIA ĐÌNH Ở TỈNH NINH BÌNH HIỆN NAY	ThS. Phạm Thị Thu Hà 47
05	KINH TẾ TƯ NHÂN - ĐỘNG LỰC QUAN TRỌNG ĐƯA VIỆT NAM VÀO KỶ NGUYÊN MỚI: VẤN ĐỀ VÀ GIẢI PHÁP	TS. Nguyễn Hữu Hào 63
06	TIẾN TRÌNH NHẬN THỨC VỀ KINH TẾ TƯ NHÂN THỜI KỲ ĐỔI MỚI Ở VIỆT NAM - GIÁ TRỊ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN PHÁT HUY VAI TRÒ KINH TẾ TƯ NHÂN TRONG GIAI ĐOẠN MỚI	TS. Nguyễn Văn Thắng ThS. Phan Thị Thu Hà 80
07	PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG KINH TẾ BIỂN GẮN VỚI BẢO VỆ CHỦ QUYỀN BIỂN, ĐÀO TRONG TIẾN TRÌNH ĐỔI MỚI, HỘI NHẬP QUỐC TẾ	TS. Lê Nhị Hòa 93
08	NGOẠI GIAO KINH TẾ VIỆT NAM TRONG THỜI KỲ ĐỔI MỚI (1986-2025) - THÀNH TỰU VÀ GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN	TS. Nguyễn Thị Thu Hà Võ Quốc Thanh 105
09	HỘI NHẬP KINH TẾ KHU VỰC CỦA VIỆT NAM GIAI ĐOẠN 1995-2006: THÀNH TỰU VÀ VAI TRÒ	TS. Ninh Xuân Thao Phan Trần Hoàng Nam 120
10	NHỮNG ĐIỂM MỚI TRONG HỖ TRỢ PHÁT TRIỂN CHÍNH THỨC (ODA) CỦA NHẬT BẢN TẠI VIỆT NAM (2020-2025)	TS. Trần Thị Tâm 139
11	KINH NGHIỆM MÔ HÌNH TĂNG TRƯỞNG QUỐC GIA TỪ SINGAPORE, PHÂN LAN GIAI ĐOẠN 1975-2025 VÀ BÀI HỌC ỨNG DỤNG CHO VIỆT NAM	TS. Nguyễn Thị Việt Hà 158
12	PHÁT TRIỂN NGUỒN NHÂN LỰC Ở VIỆT NAM TRONG BỐI CẢNH MỚI: BÀI HỌC TỪ NHẬT BẢN VÀ SINGAPORE	TS. Lê Thị Anh Đào 175
13	PHÁT TRIỂN KINH TẾ TUẦN HOÀN TRONG DU LỊCH Ở VIỆT NAM: THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP	ThS. Lê Đức Thọ 191
14	MÔ HÌNH KINH TẾ CHIA SẺ VÀ THỰC TIỄN ỨNG DỤNG TẠI VIỆT NAM	TS. Nguyễn Thị Hải Hà 206
15	LỊCH SỬ NGÀNH KINH TẾ DU LỊCH VIỆT NAM DƯỚI GÓC NHÌN LÝ THUYẾT HÀM Ý THỂ CHẾ	ThS. Nguyễn Đình Toàn 219

**NHỮNG ĐIỂM MỚI TRONG HỖ TRỢ PHÁT TRIỂN
CHÍNH THỨC (ODA) CỦA NHẬT BẢN TẠI VIỆT NAM (2020-2025)**

TS. Trần Thị Tâm

Trường Đại học Khoa học, Đại học Huế

Tóm tắt: Bài viết phân tích những điểm mới trong Hỗ trợ Phát triển Chính thức (ODA) của Nhật Bản đối với Việt Nam giai đoạn 2020-2025 dưới sự tác động của Chiến lược Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương tự do và rộng mở (FOIP) và những biến động địa chính trị khu vực. Việt Nam được xác định là đối tác chiến lược trọng tâm của Nhật Bản tại Đông Nam Á. Trên cơ sở vận dụng các lý thuyết của chủ nghĩa hiện thực kết hợp với các phương pháp phân tích tài liệu, so sánh đối chiếu, nghiên cứu chỉ ra những thay đổi về ưu tiên viện trợ, phương thức thực hiện và công cụ triển khai, đặc biệt nhấn mạnh vai trò của các mô hình PPP, đồng kiến tạo và hỗ trợ chính sách. Bài viết đồng thời làm rõ vai trò của ODA như một công cụ quyền lực mềm và đề xuất một số hàm ý chính sách nhằm nâng cao hiệu quả tiếp nhận và tự chủ phát triển cho Việt Nam.

Từ khóa: Nhật Bản, ODA, Việt Nam

ĐẶT VẤN ĐỀ

Hỗ trợ Phát triển Chính thức (ODA) đóng vai trò quan trọng trong chiến lược hợp tác quốc tế của Nhật Bản, đặc biệt đối với các nước đang phát triển như Việt Nam. Trong hơn ba thập niên qua, Nhật Bản luôn là một trong những đối tác cung cấp ODA song phương lớn nhất cho Việt Nam, góp phần thúc đẩy quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, phát triển kết cấu hạ tầng, nâng cao năng lực thể chế và xóa đói giảm nghèo. Bước sang giai đoạn 2020-2025, bối cảnh khu vực và quốc tế có nhiều biến động sâu sắc với sự gia tăng cạnh tranh chiến lược giữa các nước lớn, sự xuất hiện của các thách thức phi truyền thống (như dịch bệnh, biến đổi khí hậu, an ninh mạng...), cùng nhu cầu phát triển bền vững theo các mục tiêu toàn cầu. Trên nền tảng đó, chính sách ODA của Nhật Bản cũng có nhiều điều chỉnh mang tính chiến lược, cả về định hướng, lĩnh vực ưu tiên lẫn phương thức triển khai. Việc nghiên cứu những

50 NĂM KINH TẾ - XÃ HỘI VIỆT NAM (1975-2025): THÀNH TỰU VÀ VẤN ĐỀ ĐẶT RA

- Thông tấn xã Việt Nam (2020), “Nhật Bản hỗ trợ bệnh viện Việt Nam chống dịch Covid-19”, *VietnamPlus online*, ngày 7/9/2020, nguồn: <https://en.vietnamplus.vn/japan-aids-vietnamese-hospitals-in-covid-19-fight-post182559.vnp?utm>, truy cập ngày 18/7/2025.

- Thông tấn xã Việt Nam (2023), “Nâng quan hệ Việt Nam - Nhật Bản lên Đối tác Chiến lược toàn diện vì hòa bình và thịnh vượng”, *Báo Thừa Thiên Huế online*, ngày 28/11/2023, nguồn: <https://baothuathienhue.vn/chinh-tri-xa-hoi/nang-quan-he-viet-nam-nhat-ban-len-doi-tac-chien-luoc-toan-dien-vi-hoa-binh-va-thinh-vuong-135383.html>, ngày truy cập: 15/8/2025.

- Xavier Vavasseur (2020), “Japan to build six patrol vessels for Vietnam’s Coast Guard”, *Naval News online*, ngày 8/8/2020, nguồn: <https://www.navalnews.com/naval-news/2020/08/japan-to-build-six-patrol-ships-for-vietnams-coast-guard/?utm>, ngày truy cập: 15/8/2025.

- Hải Yến (2025), “Bộ Y tế và JICA khởi động dự án khám chữa bệnh từ xa”, *Nhân Dân online*, ngày 18/7/2025, nguồn: <https://nhandan.vn/bo-y-te-va-jica-khoi-dong-du-an-kham-chua-benh-tu-xa-post892453.html?utm>, ngày truy cập: 22/7/2025.

NEW DEVELOPMENTS IN JAPAN’S OFFICIAL DEVELOPMENT ASSISTANCE (ODA) TO VIETNAM (2020-2025)

Abstract: This article analyzes Japan’s transformation of Official Development Assistance (ODA) policy toward Vietnam during 2020-2025, under the Free and Open Indo-Pacific (FOIP) Strategy and shifting regional geopolitics. Vietnam emerges as Japan’s key strategic partner in Southeast Asia. Building on realist theoretical frameworks and employing methods of document analysis and comparative examination, the study identifies shifts in aid priorities, implementation modalities, and delivery instruments, with particular emphasis on the roles of public-private partnerships (PPP), co-creation, and policy support mechanisms. The article further elucidates ODA’s role as a soft power tool and offers policy implications for enhancing aid effectiveness and development autonomy in Vietnam.

Keywords: Japan, ODA, Vietnam